

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 57g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 400 alin. (1) din Codul contravențional
*(competența Ministerului Afacerilor Interne
de a constata și examina cauzele contravenționale)*

CHIȘINĂU

8 iunie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 10 martie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 8 iunie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 400 alin. (1) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Alexandru Macar, în interesele dlui Constantin Gușanu, contravenient în dosarul nr. 4-1040/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dl judecător Constantin Damaschin de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 7 mai 2020, un agent constator al Inspectoratului Național de Patrulare a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută de articolul 241 alin. (1) din Codul contravențional [*neîndeplinirea de către conducătorul de vehicul a indicației legale dată de agentul de circulație de a opri vehiculul*], comisă de dl Constantin Gușanu. Totodată, având în vedere faptul că contravenția în discuție atrage ca sancțiune privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, în baza articolului 395 alin. (1) lit. c) din Codul contravențional, agentul constator a trimis cauza contravențională în instanța de judecată, cu propunerea aplicării amenzii în mărime de 500 de unități convenționale și privării de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de un an.

4. Pe 18 mai 2020, la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a fost înregistrată cauza contravențională menționată *supra*.

5. În cadrul ședinței de judecată din 11 noiembrie 2020, dl avocat Alexandru Macar a ridicat, în interesele contravenientului Constantin Gușanu, excepția de neconstituționalitate a articolului 400 alin. (1) din Codul contravențional.

6. Prin Încheierea din 3 februarie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 115 Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se desfășoară prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

[...]”

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.”

8. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 241 Neîndeplinirea indicației legale de oprire a vehiculului și de acordare vehiculelor a priorității de trecere

„(1) Neîndeplinirea de către conducătorul de vehicul a indicației legale dată de agentul de circulație de a opri vehiculul

se sancționează cu amendă de la 350 la 500 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de la 40 la 60 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 6 luni la 1 an.

[...]”.

Articolul 400
Ministerul Afacerilor Interne

„**(1) Contravențiile prevăzute la** art. 47, art. 48¹ alin. (5), art. 49, 50, 52, 54, 69–71, 73, 76¹, art. 77 alin. (8), art. 77², 78, art. 79 alin. (1), (2), (4), art. 80¹, 85–87, 89–91, art. 91¹ alin. (13)–(18) și (20), art. 96, 99–104, 105–107, art. 115 alin. (3), art. 157 alin. (4), (6)–(10), art. 158 alin. (1) și (2), art. 176, 180¹, art. 197 alin. (1)–(4), (9), (11)–(13), (15), (16), (22), art. 201–203, 205, 209, 220, 221, 222–226, **228–243**, 245, art. 263 alin. (1), art. 263¹, 267, art. 273 pct. 17) și 18), art. 277 alin. (1), (4) și (7), 283, art. 286 alin. (3), art. 287³, 289¹, 321, 325, 326 alin. (2)–(6), 331, 332, 332¹, 338–341, 346, art. 349 alin. (1), art. 350, 350², 354–357, 359–362, art. 364 alin. (2), (5), (9) și art. 365, 365³ **se constată și se examinează de către poliție.**

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că articolul 400 alin. (1) din Codul contravențional nu corespunde exigențelor calității legii, deoarece legislatorul i-a atribuit Ministerului Afacerilor Interne competența de a examina contravenția prevăzută de articolul 241 din Cod, deși una din sancțiunile prevăzute de acest articol – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport – se aplică, conform articolului 395 alin. (1) lit. c) din Cod, doar de către instanța de judecată.

10. Sub acest aspect, autorul sesizării susține că prevederile contestate restrâng competența instanței de judecată la examinarea acestei contravenții. Competența instanței de judecată este legată de aprecierile de fapt ale agentului constator din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, iar rolul ei se reduce la o simplă formalitate: la validarea automată a actului de constatare și la aplicarea sancțiunii sub forma privării de dreptul de a conduce mijloace de transport. Astfel, în aceste cazuri, instanța de judecată nu exercită o jurisdicție deplină.

11. Prin urmare, autorul sesizării susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 20, 23 alin. (2) și 115 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către avocatul contravenientului într-un proces din fața unei instanțe de drept comun. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză contravențională care are ca obiect examinarea unei contestații împotriva

unui proces-verbal privind comiterea contravenției, întocmit de un agent constator din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Astfel, Curtea admite că instanța de judecată va aplica prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

16. Deși autorul excepției de neconstituționalitate contestă articolul 400 alin. (1) din Codul contravențional în întregime, în acest caz, agentul constator a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în baza textului „contravențiile prevăzute la articolele [...] 228–243 [...] se constată și se examinează de către poliție” de la articolul 400 alin. (1) din Codul contravențional.

17. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 30 din 18 martie 2021, § 19; DCC nr. 44 din 1 aprilie 2021, § 20; DCC nr. 69 din 18 mai 2021, § 19).

19. Sub acest aspect, Curtea observă că, deși autorul a făcut trimitere la articolele 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 20 alin. (1) [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 115 [*instanțele judecătorești*] din Constituție, în esență acesta susține că dispozițiile criticate nu respectă exigențele calității legii și afectează competența instanței de judecată de a examina pe deplin cauzele contravenționale.

20. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (a se vedea HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25; HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 41; HCC nr. 25 din 29 octombrie 2020, § 29; HCC nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 22). Totodată, Curtea a stabilit că nu există o problemă de constituționalitate din perspectiva calității unei legi atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, § 26; DCC nr. 44 din 1 aprilie 2021, § 22).

21. Cu privire la incidența articolelor 20 și 115 din Constituție, Curtea reține că competența Ministerului Afacerilor Interne prevăzută la articolul 400 alin. (1) din Codul contravențional nu produce o ingerință în competența instanței de judecată, pentru că propunerea Ministerului de a aplica o sancțiune sau de a recomanda instanței aplicarea unei sancțiuni nu presupune că instanța de judecată trebuie să se limiteze doar la aplicarea sancțiunii. Instanța de judecată nu este limitată în competența sa de a examina cauza contravențională sub toate aspectele, atât în fapt, cât și în drept. Prin urmare, Curtea nu reține incidența acestor norme în cauza examinată.

22. De asemenea, Curtea observă că autorul sesizării compară articolul 400 alin. (1) din Codul contravențional cu articolele 36 alin. (4¹), 241 și 395 alin. (1) lit. c) din Cod pentru a evidenția contrarietatea prevederilor

legale. În acest sens, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, dar nu compararea prevederilor mai multor legi între ele și furnizarea unei concluzii care ar rezulta din comparație la dispoziții ori principii ale Constituției (a se vedea DCC nr. 135 din 24 noiembrie 2020, § 25; DCC nr. 158 din 22 decembrie 2020, § 29). Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 52 din 8 aprilie 2021, § 19; DCC nr. 69 din 18 mai 2021, § 26).

23. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 400 alin. (1) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Alexandru Macar, în interesele dlui Constantin Gușanu, contravenient în dosarul nr. 4-1040/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 8 iunie 2021
DCC nr. 86
Dosarul nr. 57g/2021*